

Sygn. akt **V Ca 2012/22**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Magdalena Daria Figura

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2022 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. H. i M. H.

przeciwko (...) z siedzibą w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie

z dnia 14 grudnia 2021 r., sygn. akt I C 2683/20

1) oddala apelację;

2) zasądza od P. H. i M. H. na rzecz (...) z siedzibą w K. kwoty po 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 2012/22

UZASADNIENIE

P. H. i M. H. domagali się zasądzenia od (...) z siedzibą w K. w R. na rzecz każdego z nich kwoty po 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 9 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, a także kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od każdego z powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2021 roku, sygn. akt I C 2683/20 Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od każdego z powodów na rzecz pozwanego kwotę po 458,50 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie skarżąc go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili naruszenie:

a) art. 5 ust. 3 Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91, poprzez przyjęcie, że strajk pracowników przewoźnika lotniczego uzasadnia zwolnienie z odpowiedzialności odszkodowawczej, podczas gdy prawnie wiążące orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (w tym przede wszystkim wyroki w sprawach C-195/17 i C-28/20) jednoznacznie reguluje, że każdy taki strajk nie jest objęty zakresem pojęcia nadzwyczajnych okoliczności;

b) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów polegające na wyprowadzeniu w oparciu o materiał dowodowy przedstawiony przez Pozwaną wniosku, że strajk pracowników Pozwanej w okolicznościach niniejszej sprawy stanowi nadzwyczajną okoliczność, jako że było to zdarzenie nieoczekiwane i niedające się kontrolować, podczas gdy kwestia kontrolowalności wystąpienia takiego strajku powinna być oceniana według sfer odpowiedzialności i ryzyka jednoznacznie sprecyzowanych przez prawnie wiążące orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Mając na uwadze powyższe zarzuty powodowie wnieśli o zmianę wyroku poprzez zasądzenie od Pozwanej na rzecz powodów kwoty po 400 EUR wraz z odsetkami od dnia 09.11.2019 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od Pozwanej na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Biorąc pod uwagę, że Sąd II instancji nie prowadził postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. zważył, co następuje

Sąd Okręgowy rozważając na nowo całość zebranego w sprawie materiału uznał, iż zaskarżone rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego jest trafne i odpowiada prawu. Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i w tym zakresie Sąd II instancji przyjął je za własne. Również ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji nie jest sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania, czy doświadczenia życiowego i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów. Wbrew zarzutom strony powodowej, nie doszło do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy przy uwzględnieniu zaoferowanych przez strony dowodów ustalił, iż lot powodów z F. do W., który miał się odbyć w dniu 8 listopada 2019 roku, został odwołany. Ustalił również, iż przyczyną tego był strajk personelu podkładowego zorganizowany przez związek zawodowy (...). Istotą sporu w sprawie pozostawała ocena prawna tej okoliczności, a zatem czy skutkuje ona ostatecznie w przedmiotowej sprawie wyłączeniem odpowiedzialności strony pozwanej za odwołany lot powodów - w oparciu o art. 5 ust. 3 w zw. z motywami preambuły Rozporządzenia (WE) Nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (dalej rozporządzenie).

Sąd I instancji dokonał tu bardzo dokładnej analizy dochodząc ostatecznie to trafnych wniosków, iż w stanie faktycznym tej sprawy odpowiedzialność strony pozwanej wyłączyć należy. Sąd dokonał właściwej oceny okoliczności sprawy w kontekście art. 5 ust. 3 i art. 7 rozporządzenia. Z zapisów rozporządzenia wynika, że w przypadku odwołania lotu, obsługujący przewoźnik lotniczy powinien wypłacić pasażerowi odszkodowanie na zasadach określonych w art. 7 w kwocie zależnej od długości trasy przelotu. Odpowiedzialność przewoźnika lotniczego za odwołany lot nie jest jednak odpowiedzialnością absolutną, albowiem okoliczności wyłączające tę odpowiedzialność określone zostały w art. 5 ust. 1 lit. c pkt i, ii, iii oraz w art. 5 ust. 3. Zgodnie z tym ostatnim przepisem, przewoźnik zwolniony jest z obowiązku wypłaty odszkodowania, jeżeli dowiedzie, iż odwołanie zostało spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć, mimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Przepis ten odczytywać należy w związku z motywem 14 i 15 preambuły Rozporządzenia, zgodnie z którymi zobowiązania przewoźników powinny

być ograniczone lub ich odpowiedzialność wyłączona w przypadku, gdy zdarzenie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć mimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Okoliczności te mogą, w szczególności, zaistnieć w przypadku destabilizacji politycznej, warunków meteorologicznych uniemożliwiających dany lot, zagrożenia bezpieczeństwa, nieoczekiwanych wad mogących wpłynąć na bezpieczeństwo lotu oraz strajków mających wpływ na działalność przewoźnika (pkt 14). Za nadzwyczajne okoliczności powinno się uważać sytuację, gdy decyzja kierownictwa lotów w stosunku do danego samolotu spowodowała danego dnia powstanie dużego opóźnienia, przełożenie lotu na następny dzień albo odwołanie jednego lub więcej lotów tego samolotu pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków przez zainteresowanego przewoźnika, by uniknąć tych opóźnień lub odwołań lotów (pkt 15).

W świetle powyższego strajki, które mogą wpływać na działalność przewoźnika, stanowią jedną z nadzwyczajnych okoliczności, mogącą wyłączyć odpowiedzialność przewoźnika lotniczego za odwołany lub opóźniony lot. Chodzi w tym wypadku o każdy rodzaj strajków, czy to pracowników przewoźnika lotniczego czy pracowników obsługi naziemnej, o ile mają wpływ na działalność tego przewoźnika. Na gruncie Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 istotne z punktu wyłączenia odpowiedzialności przewoźnika jest zatem nie to, czy dana okoliczność zaistniała „wewnątrz”, bądź całkowicie „na zewnątrz” struktury przedsiębiorstwa przewoźnika lotniczego, ale to, czy źródło zaistnienia takiej nadzwyczajnej okoliczności wpisuje się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwala mu na skuteczne nad nimi panowanie.

Nadto przyjęcie, że strajk służb lotnictwa cywilnego w danym kraju może stanowić nadzwyczajną okoliczność, uzasadniającą wyłączenie odpowiedzialności przewoźnika, nie oznacza jeszcze, że samo wystąpienie takiego strajku automatycznie skutkuje zwolnieniem przewoźnika lotniczego z obowiązku zapłaty odszkodowania za odwołanie konkretnego lotu. Jak wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z motywu 14, zawartego w preambule Rozporządzenia nr 261/2004 należy wyciągnąć wniosek, że wolą ustawodawcy wspólnotowego nie było uznanie samych tych zdarzeń, których wykaz jest zresztą jedynie przykładowy, za nadzwyczajne okoliczności, lecz tylko stwierdzenie, że mogą one takie okoliczności spowodować. Co za tym idzie, nie wszystkie okoliczności związane z takimi zdarzeniami muszą koniecznie stanowić okoliczności, uzasadniające zwolnienie z obowiązku wypłacenia odszkodowania, przewidzianego w art. 5 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia. Okoliczności związane z takim zdarzeniem mogą zostać uznane za „nadzwyczajne” w rozumieniu art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 261/2004 tylko wówczas, gdy odnoszą się do zdarzenia, które na wzór okoliczności wymienionych w motywie czternastym tego rozporządzenia - nie wpisuje się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwala na skuteczne nad nim panowanie, ze względu na jego charakter lub źródło. Z orzecznictwa Trybunału Unii Europejskiej wynika również, że przewoźnik lotniczy jest zwolniony z obowiązku wypłaty pasażerom odszkodowania na podstawie art. 7 tego rozporządzenia, jeżeli może dowieść, że odwołanie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można by było uniknąć, pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego.

Ponieważ nie wszystkie nadzwyczajne okoliczności skutkują zwolnieniem z obowiązku wypłaty pasażerom odszkodowania, na przewoźniku lotniczym, który zamierza się na nie powołać, spoczywa ponadto obowiązek wykazania, że okoliczności tych w żadnym razie nie można by było uniknąć za pomocą dostosowanych do sytuacji środków, to jest środków, które w chwili wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności odpowiadają między innymi warunkom technicznie i ekonomicznie możliwym do przyjęcia przez danego przewoźnika lotniczego (wyrok E. i R., C-294/10, EU:C:2011:303, pkt 25). Dokonanie oceny, czy w okolicznościach danej sprawy można uznać, iż przewoźnik lotniczy podjął dostosowane do sytuacji środki, pozostawione zostało sądowi krajowemu (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej A. E. i E. R., C – 294/10, punkt 30).

W przedmiotowej sprawie strona pozwana odwołała lot powodów (z portu lotniczego we F. do portu lotniczego w W.) z powodu strajku pracowników personelu pokładowego, co też ustalił Sąd Rejonowy. Z przedłożonych dowodów – informacji L. w sprawie strajku wynika jego zakres czasowy (od 7 listopada 2019 roku od godziny 00:00 do 8 listopada 2019 r. do godziny 24:00 trwał strajk zorganizowany przez związek zawodowy (...) zrzeszający pracowników pozwanego przewoźnika). Strajk o jakim mowa bezpośrednio wpłynął na powyższy lot rodząc konieczność jego

odwołania, a pozwany nie miał na to wpływu i nie mógł temu realnie zapobiec. Strajk objął swoim zakresem przeważającą część personelu pokładowego. Nie sposób też oczekiwać od przewoźnika, że w ciągu 2-3 dni zdoła realnie zastąpić strajkujący personel pokładowy innymi równie dobrze wykwalifikowanymi pracownikami. Dalej zauważyć trzeba, iż strona pozwana wykazała, iż podejmowała działania aby zapobiec negatywnym skutkom w zakresie wykonania umów przewozu poprzez wprowadzenie specjalnego harmonogramu lotów, umożliwienie darmowej zmiany rezerwacji na loty przypadające po zakończeniu strajku, a także oferując pasażerom alternatywne plany podróży. Pozwany podejmował próby polubownego rozwiązania ze strajkującymi jednak bezskutecznie.

Reasumując powyższe rozważania należy przyjąć, iż nieskuteczny był zarzut strony powodowej, że odwołanie lotu powodów nie było spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności. Tym samym istniały podstawy do zwolnienia pozwanego od wypłaty odszkodowania, na podstawie art. 5 ust. 3 Rozporządzenia (WE) Nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację, jako bezzasadną, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na przedmiotowe koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości po 450 zł od każdego z powodów ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.